

HATANPÄÄN ALUE / LÄMPÖKESKUS (L)
Rakennushistoriallinen selvitys

Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio 2016

Sijaintipiirros

Ilmakuva

Selvityksen tilaaja
Selvityksen laatija

Tampereen Tilakeskus Liikelaitos / hankearkkitehti Kirsti Hankela
Arkkitehtitoimisto Seija Hirvikallio / arkkitehti Seija Hirvikallio
2016

Hatanpään alue / Lämpökeskus, tunnus L
Rakennushistoriallinen selvitys

Sisältö

Yleistiedot	4
ALKUPERÄINEN SUUNNITELMA	4
PERUSKORJAUKSET JA LAAJENNUKSET	7
Peruskorjaus vuonna 1959	7
Peruskorjaus vuonna 1968	7
Peruskorjaus vuonna 1984	7
Peruskorjaus vuonna 1997	7
LÄMPÖKESKUKSEN NYKYTILANNE	9
LÄMPÖKESKUKSEN RAKENNUSHISTORIALLISET ARVOT	9
Lähteet	10
LIITTEET	
NYKYTILANNEPOHJAT	11
VALOKUVAT	12
AJALLISET KERROSTUMAT	21

Hatanpään alue Lämpökeskus, tunnus L

Yleistiedot

Kiinteistötunnus XXII (122) /511/11
Osoite Hatanpäänkatu 16, 33100 Tampere
Rakennusvuosi 1934
Arkkitehti Bertel Strömmer
Alkuperäinen käyttötarkoitus: Hatanpään sairaalan lämpökeskus
Nykyinen käyttötarkoitus: Hatanpään sairaalan lämpökeskus / huoltorakennus
Tunnus L

Sijainti alueella

Lämpökeskusrakennus sijaitsee alueen pohjoisreunalla.
lähellä Pyhäjärven rantaa entisen laboratoriorakennuksen vieressä.

Tilastotiedot

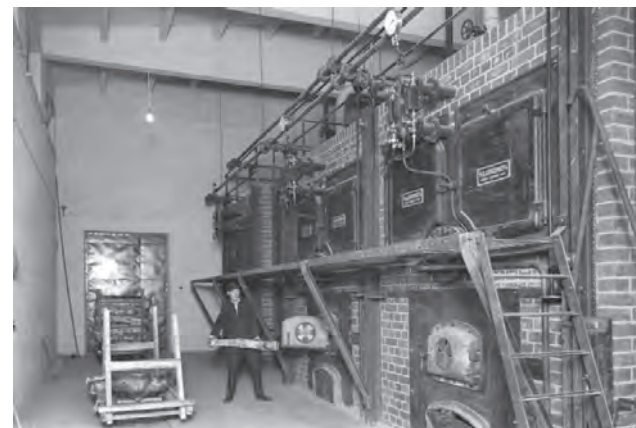
Bruttoala 356 brm²
Kerrosala 356 krsm²

Suojelutilanne: Rakennus ei ole suojeltu asemakaavalla.

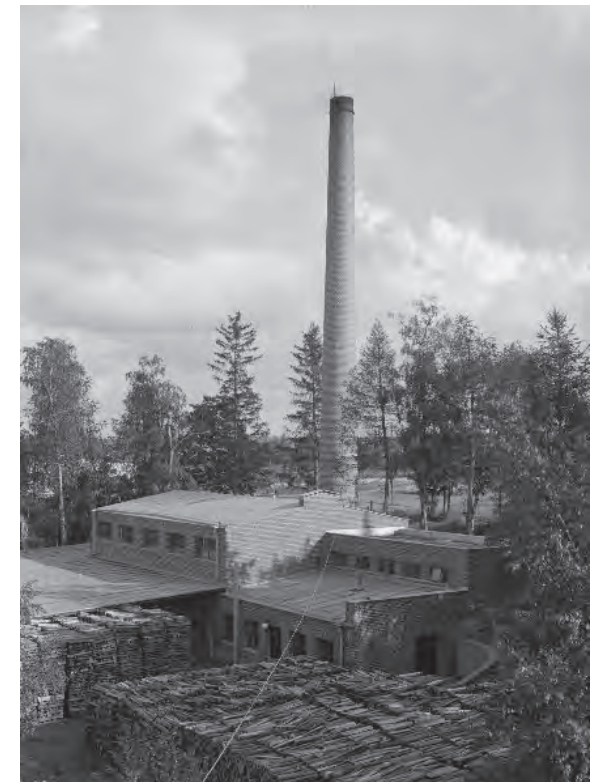
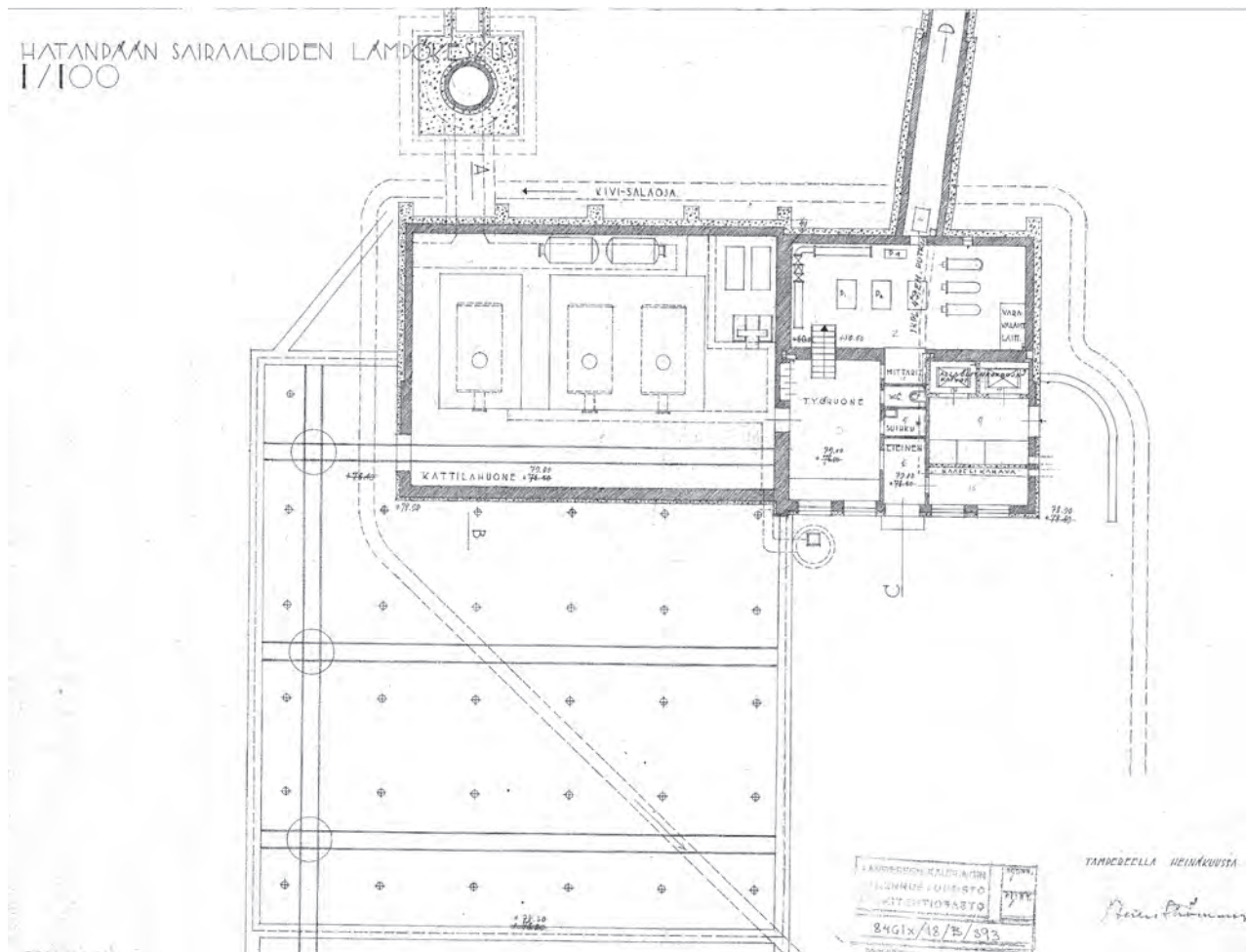
ALKUPERÄINEN SUUNNITELMA

Arkkitehti Bertel Strömmer sijoitti vuonna 1934 punatiilisen lämpökeskuksen rinteeseen lähelle Pyhäjärven rantaa siten, että rakennus avautui järven suuntaan. Pohjakerrokseen sijoittuivat kaksikerroksinen kattilahuone itäpäättyyn ja parvelle pumppuhuone. Länsipäättyym maan tasalle sijoitettiin sähkölaitteet ja työhuone sosiaalituloineen. Pumppuhuoneesta lähti tekninen kanaali alueelle kohti sairaalaa. Kattilahuoneen yhteyteen rakennettiin korkea savupiippu. Pohjoissivulle rakennuksen eteen suunniteltiin suuri puupilareiden varaan rakennettu katettu alue.

Lämpökeskuksen arkkitehtuurissa on havaittavissa funktionalismin piirteitä. Kattilahuoneen yläikkunat olivat suorakaiteen muotoisia, neljään osaan jakopuitteilla jaettuja ikkunoita. Länsipäädyn pohjakerroksen ikkunat olivat neliön muotoisia, jakopuitteilla neljään osaan jaettuja ikkunoita ja pumppuhuonetasanteen ikkunat pieniä, suorakaiteen muotoisia ikkunoita, jotka oli jaettu jakopuitteilla kahteen osaan. Rinteen puoleisia julkisivupiirustuksia ei ole arkistoitu. Pohjapiirustuksessa ei ole osoitettu ikkunoita rinteen puolelle, mutta todennäköisesti ne kuitenkin tehtiin pohjoisjulkisivun tapaan suorakaiteen muotoisina ja neliruutuisina ikkunoina.

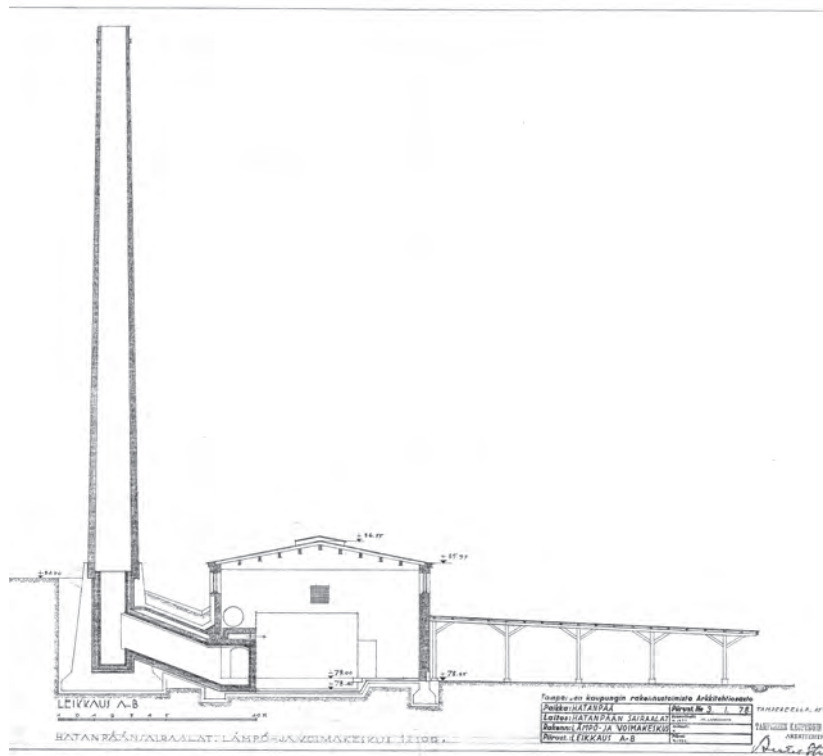

Sairaalan kattilahuone vuonna 1934. Kuva Vapriikin kuva-arkisto.

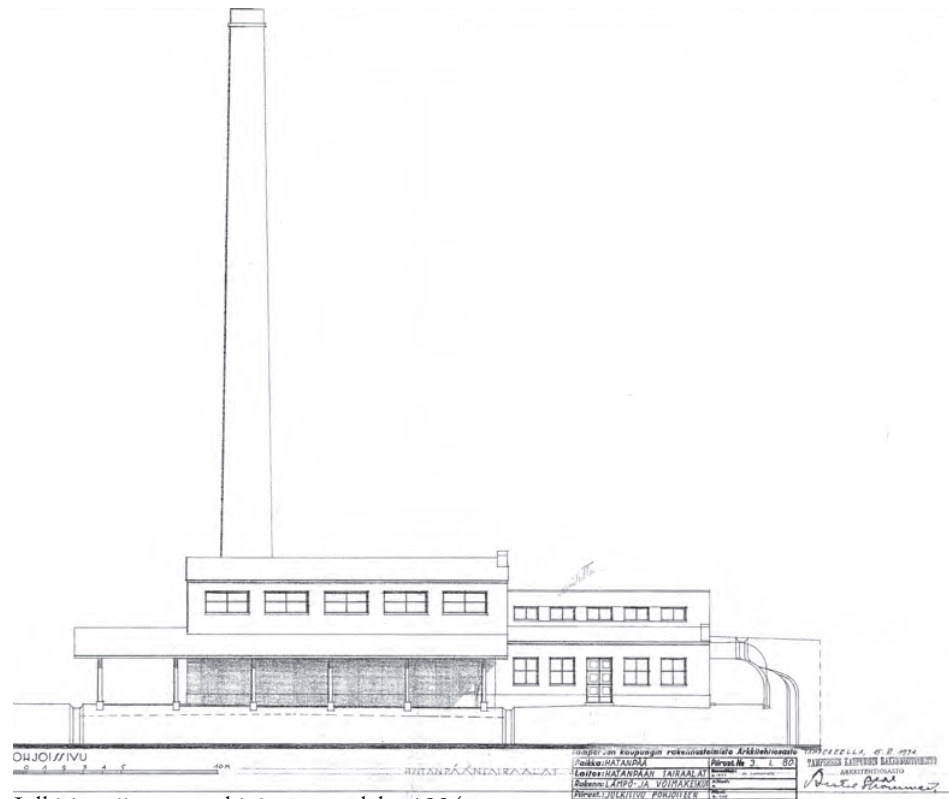

Sairaalan kattilahuone vuodelta 1934.
 Kuva Vapriikin kuva-arkisto.

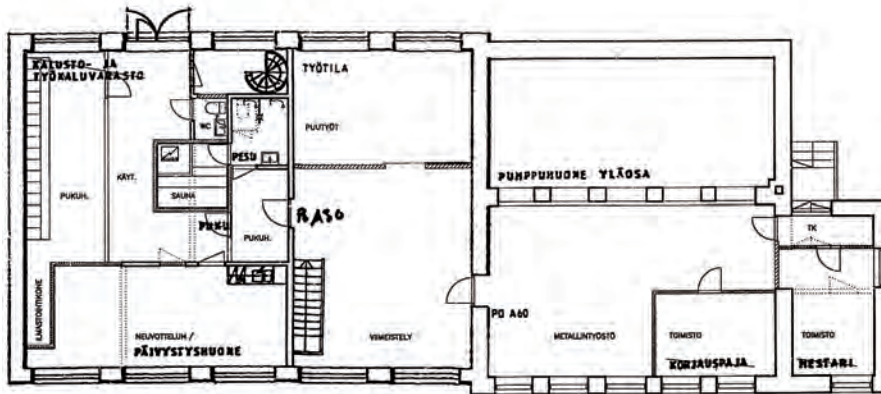
Bertel Strömmerin alkuperäinen pohjapiirustus vuodelta 1934. Lämpökeskukseen sijoitettiin kattilahuone, pumppuhuone, työhuone, sähkölaitekeskus, wc ja suihku.

Leikkauspiirustus kattilahuoneen ja piipun kohdalta vuodelta 1934.

Julkisivupiirustus pohjoiseen vuodelta 1934.

Pohjapiirros vuodelta 1997. Toiseen kerrokseen rakennettiin sosiaalitilat, jonne tuli sauna. Päivystyshuonetta laajennettiin.

LÄMPÖKESKUKSEN NYKYTILANNE

Punatiilisten julkisivujen saumauksissa on erivärisiä ja erityyylisiä saumauksia mm. tehtyjen paikkausten kohdissa. Osa saumauksista on myös haperoituneet. Puurakenteiset alkuperäiset ikkunat ja ulko-ovet kaipaavat kunnostusta. Vesikaton huopakatepinnoissa on sammaloituneita alueita. Alkuperäiset Strömmerin ulko-ovet ovat lasiovia. Joissakin ovissa on alaosassa lakattu paneeli, joka on todennäköisesti lisätty myöhemmin.

Verstastilojen ja sosiaalitilan lattiat ovat betonipintaisia lattiaita, toimistohuoneissa ja wc-tiloissa on muovimatot. Osa sisäseinistä on puhtaaksimurattua tiiltä, osa tasoitettuja ja maalattuja seiniä. Katot ovat maalattuja betonikatkoja. Ilmastointiputket ovat näkyvissä. Päivystyshuoneessa on lakattu paneelikatto. Alkuperäisissä Strömmerin puusisäoivissa on tehty listoituksilla peilit. Ovet on maalattu vihreiksi. Ovissa on alkuperäiset vuorilaudat.

Toimistotilojen sähköt on asennettu seinille kulkeviin kouruihin ja valaisimet ovat loisteputkivalaisimia.

Sisätilojen sisustukset ovat epäyhtenäiset, mikä johtunee käytön luonteesta ja eri aikoina tehtyjen peruskorjausten yhteydessä tehdyistä väri- ja kalustevalinnoista.

LÄMPÖKESKUKSEN RAKENNUSHISTORIALLISET ARVOT

Lämpökeskuksen ajalliset kerrostumat on selvästi nähtävissä julkisivujen yksityiskohdissa, ikkunoissa ja ovissa. Rakennus sopeutuu hyvin ympäristöönsä ja toisaalta muodostaa myös piippuineen alueen dominantin. Vanha pesularakennus, Idmanin huvila, vanha alilääkärin talo sekä rinteessä oleva vanha kellari ovat tontin luoteis- ja pohjoisosan vanhimmat rakennukset,

jotka yhdistyvät ajallisesti keskialueen kartanon päärakennukseen, navettaan ja pirttiin.

Lämpökeskuksen arkkitehtuuri edustaa 1930-luvun teknisen rakentamisen tyyppirakennuksen arkkitehtuuria. Rakennuksesta löytyy myös kansainvälisen tyyli suunnan funktionalismin piirteitä, jotka arkkitehti Bertel Strömmer toi Tampereelle.

Lähteet

Arkistopiirustukset

Tampereen Tilakeskus Liikelaitos

Tampereen rakennusvalvonnan arkisto

Valokuvat

Mustavalkoiset valokuvat
vapriikin kuva-arkisto

Nykytilannevalokuvat
Seija Hirvikallio

Haastattelut

Jari Ojanen, Hatanpään huolto

VALOKUVAT

1

2

3

4

1. Julkisivu itään.
2. Julkisivu kaakkoon.
3. Julkisivu luoteeseen.
4. Julkisivu pohjoiseen, sisääntulo-
pihalle.

1

2

3

1. Länsipäätyn rakennettiin uusi sisäänkäynti ja laajennus vuonna 1959.
2. Pohjoiseen, sairaalaan suuntaan näkymä on rehevöitynyt. Piippu nousee puiden yläpuolelle.
3. Lämpökeskuksen vanha piippu nousee maamerkinä alueen pohjoisreunalla.

13

Katos itäpäädyssä.

Varapoistumistie yläkerrasta,

Vanhimman osan päälle rakennettiin toinen kerros vuonna 1959 (arkkitehti Jaakko Ilveskoski). Vanhimman osan pohjakerroksen ikkunat ovat 4-ruutuisia ja toisen kerroksen ikkunat 6-ruutuisia.

1

2

3

4

5

1. Vuonna 1984 uusittu auto- ja traktoritallin ovi.
2. Alkuperäinen ikkuna vuodelta 1934.
3. -4. Alkuperäinen ulko-ovi. Alimmat lasit on peitetty paneelilla.
5. Päätyovi vuodelta 1959.

Työhuoneen vanhoja peiliovia vuodelta 1934. Ovet suunnitteli Bertel Strömmer.

Pohjakerroksen talli.

Toisen kerroksen korjauspaja.

Pumppuhuone.

Pohjakerroksen työhuone.

Toisen kerroksen verstaas.

Taukotilan aula 2. kerroksessa.

Käytöstä poistettu kierreporras.

Metallin työstötila.

1

2

3

4

5

1. Sosiaalitalan pukuhuone.
2. Sosiaalitalan tauko- ja kokoushuone.
3. Teräsporras toiseen kerrokseen.
4. -5. Toimistohuone.

Yläkerroksen työtila.

Wc-tila 2. kerroksessa.

Wc-tila pohjakerroksessa.

AJALLISET KERROSTUMAT

